

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Galeoti Martii Narniensis De Homine Libri Dvo

Galeottus <Martius>

Basileae, 1517

Favces

urn:nbn:de:hbz:466:1-31834

Despuit in mores.

Et saliu a saliendo dicta, in ore enim succrescit, nota signifi-
cationis, differt tamen a sputo, nam hoc humoris nimietate
redundat. Salua uero non modo humiditate, sed uitio ple-
rumq; fit hominis. ideo multiplici epitheto distinguit. Per.

Lustralibus ante saluus

Expiat. Idem,

Nec tenuem solers tuxdorum nosse saliuam.

Ad Ganeonem retulit. Et in eodem legimus,

Inq; luto fixum possis transcendere nummum,

Nec gluto sorbere saliuam mercurialem.

Ad lucri cupiditatem spectare, Mercurius enim lucri deus
est, ut testatur Plautus in prooemio Amphitryonis. Sed bea-

Salua
uirgo.

tus Augustinus saliuam uirginem uocauit, qua stomacho
ieiuno manauit. dicit enim, Quanta sit orandi differentia
inter uacuum uentrem & refertum, inter rubentem faciem &

ora pallentia, inter saliuam uirginem & labia crapulis disso-

luta. Recte igitur hic doctissimus & sanctissimus uir, uirgi-

Virginis
charta
apud
Martiale

nem saliuam dixit nondum potu ciboq; corruptam. Nam

uirgo de unaquaq; re intacta dicitur. Martialis primo,
Custodit ipse uirginis pater charta.

De ore igitur satis dictum cum sit, ad fauces sermo uertat.

FAUCES

Fauces.

FAUCES dicuntur angustiae montium, & alio-
rum locorum. Vergilius sexto,
Vestibulum ante ipsum primisque in faucibus oris.
Sic etiam in animantibus. Os enim ibi angu-
statur. Sed per similitudinem nuncupantur in montibus
alijue

alijque locis. In animantibus uero secundum earum signifi-
 cationem. sic enim dicuntur quia ibi uox format. Nam au, Au, & o,
 & o, inuicem commutari nemo dubitat. Dicitur enim plau- commu-
 strum plostru, aula olla, Claudius clodius, Faux quasi fox. tantur.
 F, autem & digamma Aeolicum inuicem sibi cadunt. Faux F. & di-
 ergo fox, & fox quasi uox. Fauces igitur quasi foces, & inde gamma
 uoces. A uocibus ergo dictae sunt. De his intellexit Vergi- aeolicum
 lius cum dixit, Et udae sibi inui-
 Vocis iter. dunt.

Plautus in curculione, Os amarum habeo, dentes plenos, lip-
 piunt fauces fame. Sunt autem fauces foramina duarum fistu-
 larum cibalis scilicet & spiritalis, quae continua humectatione
 indigent, sicca enim exulcerantur. Vnde Vergilius in maio-
 rem Iuporum rabiem dixit secundo Aeneidos,

Faucibus expectant siccis. Persius,

Et agris,

Faucibus exuberat grauis halitus.

Ouidius quinto metamorphoseon,

Caret os humore loquentis.

Et

Fauces aere uix est uia uocis in illis.

Ab his igitur suffoco & praefoco uerba formantur. Est autem Suffoco.
 praefocare spiritum faucibus claudere. Ouidius in ibidem Praefoco.

Praefocent animae Gnosia mella uiam.

Secunda producta, quia ex diphthongo est. nam suffoco &
 praefoco penultima braui, licet a foco apte deriuari possint.

Extinguitur enim hominis uita quae ex calore est, obstructis
 faucibus. non memini me legisse apud idoneos & emedatos.

Sed circa fauces fit rauis, sic enim apud uetustos rauedo uoca- Rauis.
 tur. Plautus in Aulularia, Si quid poscam, ad rauim poscam.

Sed fit

Raucedi/ Sed fit raucedo, aut nimia siccitate propter clamorem, aut
nis causa nimio humore ad uocis loca fluente, ex quibus uox homini
plerūq; negatur. Sicuti de Hortensio legit de quo sic Q. Sc.
Vel rabidus clamor fracto cum forte sonore.

Planum radit iter, sic est Hortensius olim
Absumpris causis, etenim confectus agendis.

Obticit cum uox domino uiuente periret.

Et nondum extincti moreretur lingua disertis.

Vua.

Illud quod in fine palati dependet, circa fauces, ut in hiante
homine conspicitur, uua nuncupatur, quæ etiam de apibus
dicitur. nam cum collectæ sunt in modum bottrionis, uuam
fecisse narrantur. Plinius cum de apibus loquitur in undeci-
mo naturalis hystoriæ. Tunc ostenta faciunt priuata ac pu-
blica, uua dependente in domibus templisq;. Vua igitur ho-
minis pars, quia ut uua dependet, & humiditate uariatur.
Sicuti uuam uitis cernimus, intumescit em̄ & plerumq; pu-
trefcit humore superuacuo. Et est uocis moderatrix sicuti
uua. Dicit enim Horatius,

Ennius ipse pater nuncq; nisi potus ad arma
Profiliuit scribenda.

Vuam autē p uino accipi testatur, idem in carmine lyrico.
Cæcubum & prælo domitam caleno

Tu bibes uuam.

De hac hominis parte sic Q. Serenus,
Aegrescunt teneræ fauces cum frigoris atri
Vis subijt, uel cum uentis agitabilis aer,
Vertitur, atq; ipsas flatus grauis inficit uuas.

Et recte nam hæc pars multis est morbis obnoxia. De na-
tura enim sui spongiosa est, & humorem a cerebro capiteq;
fluentem

fluentem excipit, ne ad stomachum & intestina labatur. ea propter suppuratur læditurq; frequenter. Accedit etiã ad hoc q; ibi aër repercutitur formaturq; uox. & tanq; quoddam repagulum obstat, ne spirit⁹ naribus captatus, statim ad pulmonem deferatur. prius enim illic illiditur, ut iã purgator, sine noxa ad interiora descendat. facile enim pulmo aut nimia frigiditate, aut pestilenti aere uitiatur. hoc igitur obstaculo corruptus aer, siue a naribus, siue ab ore trahatur, aliquantisper retardatus descēdit innōxius. Esse autem mo-

Vua mo/
deratrix
uocis.
Celisto/
mia.

deratricem ipsius uocis uuam manifesto cognoscimus. nam qui ea carent ululare magis q; loqui uidentur. ita ut in eo celistomia appareat. quam dicit Quintilianus tunc fieri, cum uox quasi in recessu oris auditur. Sed de eo qui uua caret sic loquitur Vlpianus de ædilitio edicto, Si uua in gutture alicui præcisa sit, tollere magis q; præstare redibitionē. q; morbus minuitur. sin autem uitium perseueraret redibitionem locum habere. Tonsillæ sunt circa uuam ex utraq; parte in-

Tonsillæ.
Glādulæ.

fra fauces. uocanturq; glandulæ, ob quandam glandis similitudinem. caro em̄ ibi est glandulosa. Hæc pars ab antiquis iucundisaporis putabatur. Martialis tertio, Partitur apri glandulas palestritis, Apitius, interpones pullas pulli, glandulas edonas. Hinc illa pars suis laudatissima glādium dictum est. Plautus in Captiuis, Perruncauit tribus tergoribus glandia. & inde caro glandionica. Idem in Menechmis, Glandionicā suillam, lardum, pernam. Esse autem suis hanc peculiarem laudē ostendit Columella, qui porcum laudat, qui est amplæ & glandulose ceruicis. Sed quidam putauerunt in homine tonsillas dici huiusmodi carnem, in brutis uero glandulas. cum glandulæ

Glandiū.

Caro glā/
dionica.

r dulæ

Glādulæ dulæ tā de homine q̄ de bruto dicuntur. Cornelius Celsus
 tā de ho- quarro, itemq; arteriæ quas parotidas, uocāt, sursum proce-
 mie q̄ de dentes, ultra aures feruntur. & in ipsis ceruicibus glandulæ
 brutis di- positiæ sunt. Tōsillas diminutiū a tole putat Festus. Est au-
 cuntur. tem Toles, ut idem ait, tumor fauciū. Sed animus inclinat
 Toles. ut tonsillas dictas putem, tāq; loca in quibus fistulæ & ciba-
 lis & spiritalis religatæ sunt, uel quia huiusmodi morbus tā
 uehemēs acutusq; est, ut nō minus q̄ acutiores paxilli, pun-
 gat. Tonsillas em̄ ueteres dixerunt dolatos palos in acumi-
 ne & cuspidē præferratos, qui nauis religādæ causa in litto-
 re figuntur, ut Festo dicente, cognoscimus. Sed unū nō est
 Tonsillæ. obliuioni tradendum glandulas sæpenumero intumescere
 Pali. adeo, ut hominem graui morbo infestēt. & huiusmodi mor-
 Tonsillæ bum tonsillas ueterum diligentia uocauit. Plinius tricesimo
 p morbo sexto naturalis historiæ cum de electro loquitur, Pado ue-
 ro annexa fabula, euidēte causa hodieq; transpadanorum
 aggressibus maxime decoris causa, sed & medicinæ, quoniā
 tonsillis creditur consistere & fauciū uitrijs. Sed has tonsillas
 circa uuam locari, ut supra dictum est, declarat Plinius xi.
 naturalis historiæ his uerbis, Tonsillæ in homine, in sue glā-
 dulæ, quæ inter eas uuæ nomine, ultimo dependet palato.
 Circa has partes nascitur morbus ille grauissim⁹ qui ab an-
 Angina. gendo Angina dictus est, de quo Lucilius,
 Improuisus abit quem una angina sustulit hora.
 Hic morbus apud græcos plura sortitur nomina, pro diuer-
 sitate ac uarietate malī, nam aliquando neq; rubor, neq; tu-
 mor ullus apparet, corpore arido cū difficultate anhelitus &
 membrorum resolutione, & id (ut ait Cornelius) græci *δυσπνοια*
χρ uocant. Interdū lingua faucesq; cū rubore intumescunt,
 uox

uox nihil significat, oculi uertuntur, fauces pallent, singultus quoque adest, & hoc Græci κυνάγχη appellant. nostri uero tam hoc quæ illud uno uocabulo Anginā nuncupant. Et græcorum quidam addunt & tertium, cum tumor tantum cum rubore est, & id κυσινάγχη uocitant. & hoc quoque apud Latinos Anginæ nomine comprehenditur. de qua sic ait Cornelius quarto, uulgo audio si quis pullum hirūdinium ederit, angina toto anno non periclitari, Sed hic morbus maxime infestat fues, ut in multis legimus. & Vergilius tertio Georgicon huius mali periphraſim fecit, cum ait,

Et quatit agros

Tussis anhela sues & faucibus angit obes.

His igitur expeditis, de gutture dicendum est in communi, postea ad particularia descendemus.

• GUTTUR •

GUTTUR tam manifeste significationis est, ut Guttur. expositione non indigeat. Significat enim tubulatū intestinū, Vnde Plautus non oblitus comici salis in Aulul. dixit, Etiā ne obturat inferiore gutturē. ne quid animæ emittat dormiēs. Genere masculino pro ano posuit gutturē. Vergilius autē pro gulæ parte in Georg. Et lætæ pecudes & ouantes gutture corui.

Hinc & in sacris, non clamabunt in gutture suo, pro spiritali fistula intelligitur. Persius uero etiam cibalē guttur dici ostēdit eo uersu,

Gutture sulphureas lente exhalante mephites.

Et tam interiorem quæ exteriorē partem gulæ significat. Iuuenalis.